

Canons populars catalans
a Sardanya

AB

de la Història Catalana

Col·lecció 5 Octubre de 1887.

Les ~~proverbes~~ ^{coupons} populaires catalans,

en Sardanya.

C 2

Senyor Don Mavian Lluís y Fuster.

Mon estimat oncle: to parer dia de ma estada en Barcelona,

quan ja in trobava de canvi pera venir a aquesta vila que

ten durant quatre ~~semt~~ ^{sigles} anys catalana, veig tenir lo gust

de parlar ab voste tres curtes hores, ~~de matí~~ y escoltar

las recomanacions que volgue ferme pera dirigir los treballs

de investigació que in portavan a Sardanya. Entre altres

consells, que ~~per~~ ^{me} venist de voste tout sempre pera

mi mandaments, me dona to de escollar las antigas

cançons de la terra, veure que havia produhit per agni

nostra ~~mufa~~ popular, recullir en una paraula aquesta

poesia tendre y senzilla que in pren al presol, que deberta

tout nostra fantasia quan la obrim a las primeras impressions

de la vida i al ^{primer} despertar del ~~la~~ ^{permanent} ~~intelligencia~~ ^{estimar}; que fidel ampa
no us abandona en ~~la~~ ^{els} ~~el~~ ^{els} combats de la ^{existència} ~~vida~~ a la
edat viril, perquè acut mes de una vegada ~~als~~ ^{mentant} ~~permanent~~
en ~~los~~ ^{en} ~~moment~~ ^{moment} instantis de calma que podem robar a la febre
del treball diari; i que en ^{per} ~~les~~ ^{les} hores serenes de la edat madura
retorna ^{per} ~~alta~~ ^{alta} ~~volta~~ ^{volta} ~~als~~ ^{als} ~~combats~~ ^{combats} ~~de~~ ^{de} ~~la~~ ^{la} ~~infantesa~~ ^{infantesa} com si ab
los records del ^{de} ~~passat~~ ^{passat} ~~volgués~~ ^{volgués} allargar lo camí ja can'eco-
rregut de nostre pas pel món.

de notes que ~~expos~~ Bon aplech d'exp' cantons he presut
 fer en l'Alguer, la hermosa ciutat ~~castellana~~ que recullí
 tot ~~notes se recollit~~ l'heretaje català en la terra sarda. &
 al trobar~~tes~~^{me} venint ~~la~~^{ma} taula ~~de~~^{de} notes, ~~per~~^{per} rapidament
 excuter en lo portal de una casa, al canto de un carrer, entre
 una reunió de noys jòsant a la plaqueta o' en lo magatz
 de un canvi, i
~~de un casam~~ portant ab ~~en~~ m'he preguntat que devia

per als ellars; si guardabam en la cartera de nos estats en preparació, esperant completar los que no sont acabats, o enviarlos a vosté, o de un cop eliminantlos a la puella. citat pera que altres vegues si ~~corregia~~ augmentantlos y a establir las analogias que pugan tenir ab las cançons de nostra terra.

Contra guardabam me promissio de seguirlos, perquè per temperament totch enemich de aixíes papers. Ells d'un cop m'he trobat volent ~~per~~ ~~un~~ completar un estudi que tenia començat de temps, y he sentit que in faltava l'ordre que vau aportar a'ra primerat investigació, que m'ha presine memoria, tenenx alay nos estranyos y variatissims experiments per efecte de ~~un~~ ^{la} especial vida que dech fer, se negava a donarme los idees que havia recullit o s'embutellava nos secrets sent imperable tota claustral de judici. Per això 'agui'

en Sardunya són tots catalans; si fem a Egipte, tornem
 a ocupar de egipciologia, y si de nosse maxes al orient,
~~estem~~ reprenem nos vells estats de xinos y
 japonesos.

Suria a vostè mes notat, he ~~est~~ decidit no ferho, y ^{hipotesis} ~~ferho~~
 Don Mariano, lo creí de la expressió, chingui com jo l'hefecta,
 l'estima y l'admira: pero francament, no vull augmentar
 los feixes de papers que guarda a casa. La tapa que hi he posat
 requereix al planer de notes complementaries,
 los hi notaria, y ~~tots los catalans en espanyolism~~, perquè entre
 nos mateixos auríem venut la llum aquells treus que
 vostè guarda tancats y que així malament podem
 aprofitar.

Donchs me final concluint es que vagin a la estampa los
 cançons catalans ^{de} ~~recollits~~ en Sardunya. Tots recollits
 pels vostres, y a vostres pertencien. Perdonem totament que

par les ~~francs~~ ~~metres~~ par conduite de ~~notre~~ ~~excellents~~
in ~~amont~~ ~~francs~~ ~~metres~~, notre excellent amich,

~~Canto de infant.~~

~~Man of note & reputation all ways agreeable~~

La poesia popular sarda està avuy en dia tancada exclusivament en l'Alguer, y ^{per ella just} ~~concentra~~ afegirà que moltes se troba en les recorts dels vells que en la memòria dels joves. Se podrà veure davant. La poesia ^{vella} ~~vegeu~~ se senten per les carrers cançons catalanes, ~~sont~~ ^{amb cançons} ~~cançons~~ ^{inexorablement} ~~influència~~ la influència de las metropolitanas que cada te inventan i corrompen any ~~nova~~ ~~fets~~ ~~novels~~ en la tradicional festa de "Piedicanta". S'en breu plaró fins lo tem de tota Itàlia,

In las causas algunas veces que he recuella, no siempre he podido
 trobar ^{son} de neto: o regados ~~de~~ falta en ellas tanto la rima. Pero no
 he volgut anegolarlas ni intentar la interpretació, per por de ~~destruyr~~

equivocarme, ~~de~~ prefrent que m'he a llem tal
~~profrent publicator~~ tal com me les han dictadas,
 Una cano' que recitavan los nens al despertar
 Una cano' para fer dormir als nens d'ici;

Camisa que m'ha vist,
Im non de Teu crist,
De la verge Maria,
Que m'feta companyia
Quan y en hora de la mort,
Chixi'sia.

Una altra per l'istit. ed. aip. concubina.

There were major, major

Chore mia del Ecuador

there via hand saw

chi dormiva in vetrina,

lila nitroso' seminata

due in 'haviour prier y thyrat

Al calce de la Venereu.

L'anima mie encunau a deu.

~~I a la mit~~ a la ^{alta mit} vegne
deu a la ^{alta mit} vegne
cantavan:

Al elit me colui
set angel hi trobi

Pier al pieu y quate al cap
la verge Maria a mon costat

Y l'angel Seraphi,

Bona mort y bona fi

Alleluia, deu y repora

Alo tingas por de mala cora.

~~Ala penedie~~
~~Colgase en agnes en sinuam, a fiare a elit.~~
Dua invocacions a sand chutoni ^{cantavan} ~~per~~ ^{per} ~~per~~ ^{per}

calles als ^{noys} ~~noys~~ plorayres. Dia una de ellas.

Sant chutoni ~~per~~ bella bella,

Al'he cagut de la muralla,

Altha caenenota ~~o-ti~~ *acompanhada de sifne monoton*
para dormir los trens foga aipis.

Són, són,

Veni, veni veni.

Són, són,

Veni, veni bon.

Si la són li i ngaxia

Alta Fillet se dormiria

Són són

Veni, veni, veni,

Són, són

Veni veni bon.

~~Kela son li i ngaxia~~ *Alta la son no vol veni*

Alta Fillet no s' vol dormir.

Sai són

Veni, veni, veni

Són són

Veni veni bon.

8
M'he cagant del barchi
dant chutoni ballaro!

Una variant de aquesta munda ten l'en vers, fent aixís:

dant chutoni balla bella

M'he cagant de la muralla

de muralla del barchi

dant chutoni ballaro!

L'altia cantoneta semblant a la anterior d'aquí:

dant chutoni va pel mar

M'he una bella banyeta,

La cida tota los mungens

M'he so' de la campaneta

Bin, Bin, Bin Bin

Lo vers ~~inter~~ final simitava el so' de una campana, y s'hepre-
fia fins a distingeire los nogets.

A voltes, quand la lluna brillava en l'horitzon ab la

9
pueseta que morfa en esta forma, se premia al nom en
barril para ennegrecerla, combandlos:

llena, llena,

bona ventura

Doncien cabell

grosos y bellos

Donam marit

bell y pulcr

Donam melle

Nella tambe

des original que
pasada a la anterior es agreda alta invocacio a

la llena, qual origen no puch farras por me que son larras ver
por farras una llena, lleneta, alenio al arte que is
franceses poraren Palla Lavandeta al chegar en 1418, diu:

Llena, lleneta,

Palla Camileta,
L'angel sonava,
La nitra cantava

Oh que es bella
Madama Béim,

De la primera joia de la infanteria Tumbé's troba en l'
alguna alguna cançó, etpis la de many manetes diu:
chaur manetes

Man manetes

Toca la dua

Y tot petiteler,

Toca la tres

Lo balu no hi es,

Toca la quatre

Lo balu es en barca,

Se can la ciuch
 Se batu es venint
 Se can far sis

Se batu es al ellid.

de paraula Babu ^{ve sel italia babbo d'ia} ~~vol d'ia~~ emittia pare, ~~pare~~ ^{que} de antia data s'ha
 introduit en l'Alguer, pruy jo l'ha vist uada en do.
 cuments de f'ies y quatra sigles,

Dele jochs de canes hi ha variats canents. ~~Lo~~ ^{Lo} de fugir y
 anagarse, que s'juga prante ls noys en rodona y tocant
 lo ~~et~~ put de cada lui al escandar las cilabes del vent fins arri-
 brar al barner que guanya y fuig, si'n aipis a l'Alguer.

Partini si

Partini no,

Que me da

Morte Sengo

tant Pere'm dia

et peu de Agnell
quo lo me bell

et me pult

et que l'hi toa la silaba lit me coment a' brucar
amagatell.

Una altra ^{came} semblant ala anterior diu:

diu, deu,

diu es mort,

lo fill del Rey

diu es mort

Dijsus a' nit

per la farta

et sota l'alt.

Es una tumba un jod de carner la regnant cançaneta;

et l'expida del portel

et entra a' Barcelona,

He fet tot la via sempre
 que hi i' pare to sabia

De la pell mia que n' favia
 l'abateta a mon germa'

Tuga, j'igueta, no volen juga'.

De ~~alusia~~ cita feta de Barcelona en los autors veros
 no se si tuga que feren importats de moraliter, o' fa simplement
 alusió a l'el·leger, que ~~son~~ en los sigls XIV y XV se i' designava
 també per los noms de Barcelona y Barceloneta.

Los noys que danavan a la escala, ~~st~~ totan a la
 fonde preta berenar, quuy a l'el·leger ~~son~~ ^{en tota la Saranya,} se conserva encara
 la costum catalana de dinar a mitj dia y sopar tant al
 vespre. Es mes d'un cop se i' sentia cantar

A, B, C,

Deume prà que ja la se'.

Naturalment aïpò era gran encara, no fa molt de

anyò aprenem a llegir en català, estuy en l'horari escolar
 sol se enteny la llengua oficial del país.
 A l'entru en mingu' estudiant, se li diu:

Sant Joan

Que 't folla to' y gran.

Se si repeteix l'estornut, se replica:

Sant Joan Plautista

Que 't tinga sa'y ab bona vida.

Los nogs nos grom cantavan variar cantant, quel caractu
 autich e indubtable. Per desgracia mingu' los recorda tota
 per enter, havent tot propost recullen los fragments que
 a continuació publico. Din una de ellas.

Catorinta fets al finetó

Alina que para 'l fill de San Simó

Alina que para gonella y truel

Alcacaó de seda y cara de coral.

Un altra canoi diaspada diu,

- Hy lo men cor,

Del laltz de la mama jo finch poi.

- No tingui poi coloma,

Que so' lleyes y pauto alas de ploma.

- Nina a hora ferida

que no vos veisi alguna lengua mala,

- ~~et~~ et l' hora que vintre

La trobare' davant tot lo cano,

Diu una altra canoi, prada en boca de una noya:

Mon pare y mon german

~~han~~ all' han privat la alegria.

Perque' ells tot capellans

Volen que moria sia

chissau si avira' be

Primer monja per festa
 Lo convent vajal' ora
 Que monja no seve.

La seguent canço se refereix també al convent.

Conta, conta parlalet
 Al convent de la Mercet

Heix un arbre de tanyia
 Pepa Rita's prou a monja
 Monja, monja al monastè
 Que se dia sempre Pipi,
 Que se dia sempre Antoni

Capu, capu, Tisindoni.

Des d'altres versos tauranem tem digne alguns locals que
 ningú m'ha sabut explicar.

Més important que les anteriors és la seguent canço de amor

que te tot lo ~~rodon~~ caracter d'un roman vell, dit.

- Marinet, bon mariner,

Que deu ser dengui bonana;

Nist hauer y conegut

Al meu amador de Triana?

- Jo e' he art y conegut

Es se hant se troba eip dia

y l'estou ara, carant.

Alla la puicera de Hungria,

- Sont set anys que s'he esperat,

Atrey tot s'espero encara

Es si dirte is set no ve'

Maria me troba perada

Montya del ~~aplanar~~ Sant

Que te s'heu de Santa Clara.

- Si vos vos perrenu monja

Elle se porara' fruct,

Elle se porara' fruct

Et vos prendra' confectant,

Et colleurer vos, la bella,

Que jo so' lo vertu amant.

* Si vos ferru angustia

Elle se fera' peccador

Elle se fera' peccador

Et vos prendra' peccant,

Et colleurer vos, la bella,

Que jo so' lo vertu amant.

Si vos ferru orinella

Elle se fera' carraider

Elle se fera' carraider,

Et vos prendra' carraider,

